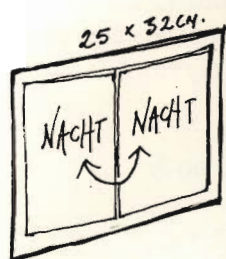

Kleuren in het licht

De kinderen leren over de invloed van het licht op de kleuren; dekkend en transparant kleurgebruik

Bordschetsje,
gesloten toestand

Gesloten drieluik

Bordschetsje,
geopende toestand

Geopend drieluik, 11 jaar

onderwerp

drieluik; trein bij dag
en nacht

techniek

schilderen

formaat

25 x 32 cm
en 25 x 64 cm

Toelichting

Veranderingen van kleuren als gevolg van veranderend licht feitelijk weergegeven is geen eenvoudige zaak. Toch gaan we dat proberen. We kiezen hiervoor één onderwerp – een rijdende trein – die we twee keer weergeven: bij daglicht en bij nachtelijk schemerlicht.

In de ideeënboeken *Licht 1* en *Licht 2* zijn al eens eerder nachtelijke situaties als onderwerp gekozen. De kinderen hebben mogelijk dus enige ervaring. Het blijft echter een opdracht die goed voorbereid en overdacht moet worden. De nadruk bij de nachttekening ligt op kleurverandering bij het donker worden. Rood, oranje en het geel van de trein lijken bij minder licht donkerder dan blauw en groen. Een voorbeeld: van een geranium zal overdag het stralende rood zo sterk de aandacht trekken dat het groen nauwelijks opvalt; in de avondschemering zie je dat veranderen, het rood wordt dof en het groen gaat meer stralen. 's Nachts vallen alle kleuren bijna helemaal weg, maar er blijven verschillen!

Bij het onderwerp druipsteengrot worden de kleuren sterk bepaald door de belichting. De kleuren van de lampen geven – samen met de eigen kleur van het gesteente – het schouwspel een vaak wat onwerkelijk karakter. Wit licht is nog het meest natuurlijk: gekleurd licht veroorzaakt al gauw een bonte kermis. We gaan daarom uit van 'normaal' licht.

Begeleiding

Voor deze dubbele tekening moeten we voldoende tijd uittrekken en moet een en ander van te voren goed geregeld worden. De maten voor de buitentekening en de binnentekening worden duidelijk afgesproken en met een schetsje op het bord aangegeven; nog beter is het als de leerkracht vooraf een 'leeg' drieluik maakt van karton zodat iedereen precies begrijpt wat hij gaat maken. Het verschijnsel drieluik zal waarschijnlijk niet erg bekend zijn als vorm voor een schilderij. Het is daarom misschien leuk een middeleeuws altaarstuk te bespreken. Onze trein is daarop immers een moderne variant. We maken eerst de grote, uitklapbare binnentekening waar de trein in z'n geheel op te zien is. Het middenstuk van deze trein kan precies overgenomen worden (bijvoorbeeld tegen het raam) voor de 'nacht-situatie'. Als beide stukken nl. exact hetzelfde zijn van maat en vorm, is het effect sterker bij het open- en dichtklappen. Voor de 'dag-tekening' is illustratiemateriaal te vinden in tijdschriften, posters (van de N.S.) en ook speelgoedtreinen zijn geschikt. Een gele NS-trein werkt heel zonnig en licht. Bij de 'nacht-tekening' gaan we met de kinderen na hoe de kleuren zullen veranderen en hoe je die maakt. Deze donkere kleuren contrasteren sterk met de zonnige 'dag-trein'. Tot slot worden de beide tekeningen in (de goede) stukken verdeeld en op stevige papier of karton geplakt. De nachttekening komt over de dichtgeklapte dagtekening te liggen en wordt midden door in twee gelijke helften geknipt, zodat er twee luiken ontstaan die opengedaan kunnen worden. Voor de scharnieren van de luiken nemen we (af)plakband.

onderwerp

druipsteengrot

techniek

aquarel

formaat

25 x 32 cm

Andere opdracht

Een onderaardse grot is voor een aantal kinderen een vakantieherinnering. Voor de

anderen is een plastische vertelling met wat plaatmateriaal nodig. Een enkele schets op het bord van stalagmieten en stalactieten kan natuurlijk ook. De verlichting en de kleuren worden zelf verzonnen of hangen af van het gegeven, bijvoorbeeld de roze grot.

Het gaat in deze les vooral ook over de techniek van het aquarelleren. Door de transparante kleuren krijgt het onderwerp een hele andere werking dan bij het 'normale' dekkende schilderen. In het begin is veel experimenteren noodzakelijk, ook al sluit de aquareltechniek wel aan bij de verfdozen met napjes waarmee menig kind thuis geverfd heeft. Voor aquarel gebruiken we zachte penselen in combinatie met veel water. Een lapje of sponsje is handig om te kunnen deppen en te voorkomen dat kleuren ongewild in elkaar overvloeien.

Druipsteengrotten, 12 jaar